VN2026-006786
bc west

Gemeente Amsterdam

DB

Voordracht voor DB Stadsdeel West van 26 mei 2026

Portefeuille: Openbare Ruimte en Groen (33)

Agendapunt: C294

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het oprichten van een denk- en doetank voor de Programma Aanpak Kolenkit

Het dagelijks bestuur Stadsdeel West besluit

1. Instemmen met het oprichten van een denk- en doetank voor het Programma Aanpak Kolenkit, met daarbij extra aandacht voor:
1.1 De methodiek Socratic Design
1.2 Vitale democratie
1.3 Het oprichten van een denk en doetank
1.4 Vergoeding deelnemers
1.5 Wanneer we iets voorleggen aan het Dagelijks Bestuur

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur van stadsdeel West stemt in met het toewerken naar een Denk- en doetank voor het programma Aanpak Kolenkit. Met de denk- en doetank wil het stadsdeel op een vernieuwende wijze samenwerken met de buurt en de partners en zo de eigenaarschap en kracht van de buurt te versterken. Bewoners gaan aan de slag met de onderwerpen die zij belangrijk vinden. De aanpak is daarmee mogelijk portefeuille-overstijgend.

Bestuurlijke achtergrond

Het programmaplan Aanpak Kolenkitbuurt 2024-2035 is eind 2024 vastgesteld door het dagelijks bestuur van stadsdeel West.

Bestuurlijke prioriteit

Niet van toepassing

Wettelijke grondslag

Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022:
-
Als beslissers binnen hun mandaat, zoals vastgelegd in de takenlijst en het bevoegdhedenregister, besluit het dagelijks bestuur over de uitvoering van taken en bevoegdheden en het leveren van maatwerk als de maatschappelijke context daar om vraagt;
-
Als uitvoerder in de dagelijkse praktijk voert het dagelijks bestuur de regie op eventuele extra stedelijke inzet in buurten en wijken na besluitvorming in het college. Ze vertalen stedelijke beleidskaders naar uitvoering op gebiedsniveau;

Het dagelijks bestuur geeft vorm aan burgerparticipatie volgens de; uitgangspunten en principes van het beleidskader participatie en het stimuleren en faciliteren van actief burgerschap en bewonersinitiatieven

Gemeente Amsterdam

DB

Onderbouwing besluit

Ad. 1: Instemmen met het toewerken naar een denk- en doetank voor de Aanpak Kolenkit
In het programmaplan voor de Aanpak Kolenkitbuurt, vastgesteld door het dagelijks bestuur in januari 2025 is de volgende missie geformuleerd:
Met de Aanpak Kolenkitbuurt willen we een structurele verbetering van de woningen, leefomgeving en sociaal-economische positie van bewoners realiseren. We beogen (tenminste) het Amsterdamse gemiddelde. Daar hebben bewoners recht op. Doordat bewoners samen met professionals een vaste en actieve rol in de ontwikkeling van de buurt hebben, versterken en benutten we de kracht van de gemeenschap.

Met de denk- en doetank zetten we de volgende stap in de samenwerking tussen bewoners en professionals en het benutten van de kracht van de gemeenschap.

Ad.1 Instemmen met het oprichten van een denk- en doetank

Zie de bijlage voor de uitgebreide beschrijving van het plan van aanpak.

Om de kracht van de gemeenschap te benutten en een meer structureel dialoog en samenwerking tussen de gemeente, partners en bewoners te organiseren, stellen we voor:
1. Socratic Design in te zetten
2. Vitale democratie te versterken: meer betrokkenheid bewoners bij bepalen van en sturen op opgave in de buurt
3. Het oprichten van een bewonersgroep als motor voor wijkontwikkeling: De Denk en Doetank
4. Een vergoeding voor deelnemers

*Ad1. 1 S*ocratic Design in te zetten

Socratic Design is een filosofie en een methode. Het wordt vaker in Amsterdam gebruikt bij maatschappelijke vraagstukken waar nieuw denken en handelen nodig is. Samen met bewoners en partners onderzoeken we de verhalen waarin we leven. Dit proces noemen we het opbouwen van collectieve intelligentie en zoekt naar de authentieke menselijke behoeftes (bijvoorbeeld ik wil contact kunnen maken met jongeren), in plaats van de aangeleerde behoeftes (bijvoorbeeld ik wil meer handhavers op straat). Vanuit gezamenlijk geformuleerde waarden en behoeften kunnen we de belangrijkste uitdagingen bepalen, en hoe we die vanuit een nieuw soort denken kunnen aanpakken.

Een type inzicht is bijvoorbeeld inzicht in hoe gedachtes, gedrag en effecten in de buurt met elkaar samenhangen. Sommige problemen blijven bestaan omdat we ze benaderen met hardnekkige kerngedachten. Dat inzicht kan helpen om vastgeroeste patronen los te maken en problemen anders aan te pakken. Bijvoorbeeld de hangjongeren-problematiek. Dit wordt in stand gehouden door gedachten als: jongeren op straat zijn niet benaderbaar, de politie moet dit oplossen, wij worden niet begrepen.

We werken vanuit de startvraag wat is een goed bestaan de Kolenkit? en gaan iteratief door de volgende cyclus heen:

1. Onderzoekende fase
2. Creatieve ontwerpende fase
3. Concretiserende en experimenterende fase
4. Bestendigende fase

We werken aan verschillende themas op verschillende tempos. Maar alle themas doorlopende in meer of mindere maten bovenstaande stappen. Het eerste thema is niet inhoudelijk, want dat gaat over het oprichten van de Denk en Doetank.

We sluiten aan bij de ABCD benadering van de Kernalliantie Sociale Basis West, die uitgaat van *waarderend* in plaats van probleemgericht werken en het verder brengen van aanwezige krachten en energie in de buurt. Daar voegen wij aan toe de Socratic Design filosofie en methodieken waarin we onderzoeken welke denkbeelden bepalend zijn voor ons denken en doen in de buurt en welke waarden en behoeften we leidend willen laten zijn in de toekomst (bijvoorbeeld: In een goede buurt zorgen we voor elkaar, in plaats van: In een goede buurt zorgt iedereen voor zichzelf)

Ad. 1.2: Vitale democratie: zelfreflectie en meer zelforganisatie bij bewoners

Met een vitale (lokale) democratie bedoelen we enerzijds dat bewoners zelf gaan bepalen wat het verhaal van de Kolenkit is, welke denkbeelden ze leidend willen laten zijn, wat daarvoor nodig is en wat ze er zelf aan kunnen doen. Dat impliceert anderzijds dat bewoners in groeiende mate kritisch gaan nadenken over de opgaven en prioriteiten van het programma Aanpak Kolenkit zijn. Stap voor stap gaan bewoners zo steeds meer bepalen wat de opgave is. De gemeente faciliteert het proces van kritische reflectie en het opbouwen van gezamenlijke wijsheid. Daarvoor is het belangrijk dat ambtenaren en bestuurders bereid zijn om steeds meer invloed bij de bewoners neer te leggen.

Bij het bepalen van de opgaven van de Aanpak Kolenkit is het proces met bewoners leidend, niet de bestaande werkwijzen en kaders. Dit betekent dat er mogelijk experimenteerruimte nodig is en dat werkwijzen en kaders aangepast moeten worden. Als dit zo is, gaan we hierover in gesprek met ambtenaren, partners en zo nodig bestuurders.

Ad. 1.3 Oprichten van een Denk en Doetank

De denk- en doetank wordt een co-creërend netwerk van bewoners en professionals in samenhang en samenwerkend met buurt, kinder- en jongerenwerk. Samen vormen ze de motor van gemeenschaps- en wijkontwikkeling. De rol van de Denk- en Doetank wordt samen met de deelnemers nader aangescherpt. Uitgezet in verschillende fases zien we in ieder geval de volgende taken:

Onderzoeksfase:

De Denk en Doetank bestaat nu alleen nog uit de procesbegeleider vanuit de gemeente en één bewoner als ambassadeur. Zij zorgen samen voor:

- In gesprek met de buurt via bijeenkomsten en interviews. (gaat door in de volgende fases)
- Bijdrage aan de analyse van ons huidige denken en gewenste verhaal Kolenkit
- Bijdrage aan het signaleren van (mogelijke) knelpunten in bestaand beleid en werkwijzen
- Vaststellen met gemeente en partners aan welke themas en programmalijnen wel en niet gewerkt gaat worden door de Denk en Doetank.
- Werven van meer bewoners om deel te nemen aan de Denk en Doetank

Creatieve en ontwerpende fase:

- Vaststellen van voorlopig nieuw verhaal met nieuwe waarden en principes
- Opstellen van scenarios en ideeën voor activiteiten en verbetervoorstellen aan partners of gemeente

Concretiseren en uitvoerende fase:

- Hier krijgt een kerngroep binnen de Denk en Doetank een coordinerende rol:
- Ideeën uit de buurt uitwerken tot concrete plannen of adviezen aan derden
- Vervolgstappen en activiteiten in de buurt coördineren en uitvoeren.
- Afspraken over experimenteermogelijkheden binnen de doelstellingen van de aanpak Kolenkit maken met gemeente en partners (bestuurlijk besluit

Bestendigende fase:

- Formaliseren samenwerkingsafspraken denk- en doetank, gemeente en partners (bestuurlijk besluit)
- Herijken van doelstellingen Programma Aanpak Kolenkit

Kerngroep Denk en Doetank:

De Denk- en Doetank is een open netwerk van bewoners, partners en de gemeente. Binnen dit netwerk is er een vaste kerngroep. Deze kerngroep zal de trekkende kracht zijn om bovenstaande taken met bewoners te kunnen doen. Deze groep bestaat in ieder geval uit:

- Bewoners en ondernemers:Zij hebben een aanjagende, adviserende en coördinerende rol.
- Een procesbegeleider en penvoerder: vanuit de gemeente. Deze heeft een faciliterende rol.

De kerngroep van de Denk en Doetank is idealiter een zo goed mogelijke vertegenwoordiging van de buurt. Dit zal echter niet volledig haalbaar zijn. Een essentiële voorwaarde is de continue dialoog binnen een breder netwerk van bewoners.

Samenwerking met partners sociale basis:

Afhankelijk van de plannen en activiteiten van de denk- en doetank vragen we partners van de gemeente deel te nemen. Hierover maken we t.z.t. afspraken. We bekijken of dat binnen bestaande samenwerkingsafspraken kan en/of aanvullende afspraken nodig en mogelijk zijn.

Op dit moment zijn Dock en Combiwel het meest betrokken bij de voorbereidingen van de aanpak. Combiwel is constructief kritisch over de aanpak. We onderzoeken op dit moment hoe we goed kunnen aansluiten op hun inzet in de wijk. We houden goed contact om te zorgen dat we complementair zijn aan elkaar en om te kijken wat onze gezamenlijke visie is op gemeenschapsontwikkeling.

Ad 1.4 Vergoeding deelnemers

We zien de ervaringskennis van bewoners als volwaardige expertise en vinden het belangrijk om bewoners die structureel bijdragen een vergoeding te bieden. Deelnemers aan minimaal twee bijeenkomsten (van een halve dag) ontvangen daarom een cadeaubon van 50,- voor hun inbreng. Vanuit het programma budget van de Aanpak Kolenkitbuurt hebben we hier 5000,- voor begroot. Na de start van de vaste kerngroep zullen vaste leden (samen) een subsidie aanvraag indienen binnen de regeling Maatschappelijk Initiatief West. Hiermee kunnen de uren van de deelnemers vergoed worden. Hiervoor hebben we dit jaar ook 5000,- begroot.

Ad 1.5 Wanneer leggen we iets voor aan het DB?

Na elke fase wordt de portefeuillehouder geïnformeerd over de uitkomsten. Na de uitvoerende en bestendigende (laatste) fase worden zo nodig besluiten voorgelegd aan het DB als experimenteeruimte nodig is en afgeweken moet worden van bestaande bestuurlijke afspraken en beleid. Het uitgangspunt is dat de kaders niet leidend zijn. Waar mogelijk wordt ruimte gezocht voor experimenten. Ook bij het formaliseren van de samenwerking tussen de gemeente en de Denk- en Doetank, bijvoorbeeld in de vorm van een buurtplatform.

Advies en afstemming

Reeds geraadpleegde collegas/teams:

- Team participatie West
- Teamleider sociale basis
- Verschillende collegas sociale basis
- Gebiedsmanager en coordinator
- Gebiedsmakelaar Kolenkit

Externe expertise o.a. vanuit sociaal wetenschapper Eline Hansen, Combiwel, Dock, Operatie Periscoop.

Aandachtspunten die we meekregen zijn:

- Waak voor een uitsluitende werking van een visie en werkwijze op gemeenschapsvorming en begrippen als sociale cohesie: bepaal samen wat gemeenschap en gemeenschapsvorming betekent en doe dit iteratief
- Adresseer ook de structurele en materiele problemen zoals discriminatie op de arbeidsmarkt en ongelijke toegang tot woningen
- Risico van een faciliterende overheid is dat verantwoordelijkheid bij de bewoners wordt neergelegd, zonder echt mandaat en geld.
- Verhouding van het denk en doetank proces met de gesprekken die partners in de Kernalliantie al hebben met de buurt.
- Bewoners vinden de dialoogmethodiek erg wennen en ongemakkelijk. Naast dialogen ook andere methodieken, zoals interviews en creatieve werkvormen inzetten.
- Bewoners van nu zijn mogelijk niet de bewoners van over vijf jaar ivm de vele verhuizingen.
- Fase 4 wordt meest spannend qua weven van rollen en verantwoordelijkheden in de buurt. Goed om dat tzt goed voor te bespreken met de partijen die zijn geselecteerd voor de HvW en het jongerencentrum.

Duurzaamheid

Niet van toepassing. Dit plan richt zich op het vergroten van eigenaarschap en betrokkenheid.

Participatie

Zie participatieplan.

Participatiedoel: eigenaarschap.

Mate van invloed: samenwerking

Geboden beleidsruimte: nog onduidelijk. Hangt af van de uit te werken themas vanaf de uitvoerende fase.

Doelgroep: alle bewoners van de Kolenkit

Financiële onderbouwing

De nodige middelen voor de vergoeding van deelnemers aan de Denk en Doetank en de externe procesbegeleiding worden gedekt vanuit de begroting van het programma aanpak Kolenkit.

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente: -

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2026-030474	Stadsdeel West Voordracht (pdf)
AD2026-030479	Plan van aanpak Denk en Doetank Programma Aanpak Kolenkit.pdf (pdf)

Uitslag

A Akkoord